

У першую групу ўвайшлі студэнты, якія не выяўляюць цікавасці да эстэтычнай дзейнасці, іх эстэтычная актыўнасць носіць вышалковы, сітуацыйны характар. Яны слухаюць радыё, зрэдку глядзяць тэлепраграмы; музыкі, тэатры, мастацкія выставы наведваюць некалькі разоў у год, прычым колькасць гэтых наведванняў у іх застаецца на тым узроўні, якой была да паступлення ва ўніверсітэт. Адаюць перавагу літаратуры дэгажыўнай ці навукова-фангасгичнай. На пытанне: «Якую мэту Вы ставіце пры выбары кніг, наведванні тэатраў, выстаў, кінатэатраў?»— даюць адказ: «Проста пазабаўляцца, адпачыць».

Другую групу склалі студэнты, якія валодаюць элементарнымі асновамі эстэтычных ведаў, працягваюць пэўную цікавасць да эстэтычнай самаадукацыі. Яны часцей, чым да паступлення ў ВНУ, наведваюць розныя мерапрыемствы, але не ўцягнулі ў стабільныя формы сацыяльна-культурнай дзейнасці. Імі кіруе толькі жаданне быць у курсе тых падзей культурнага жыцця, аб якіх больш за ўсё гавораць.

Да трэцяй групы мы аднеслі першакурснікаў з эстэтычнымі інтарэсамі, якія стабільна працягваюцца ў жыцці. Мэта іх эстэтычнай самаадукацыі -- павышэнне культурнага ўзроўню, неабходнасць яго для паспяховай вучобы.

Асноўным якасным крытэрыем цікавасці да эстэтычнай самаадукацыі з'яўляецца творчая актыўнасць студэнтаў. Задача ВНУ -- мэтанакіраванае педагогічнае кіраўніцтва, пошук новых форм работы па эстэтычнаму выхаванню студэнтаў, фарміраванне ў іх інтарэсу да самаадукацыі ў галіне эстэтыкі, што спрыяе дыдактычнай сацыяльна-псіхалагічнай адаптацыі студэнтаў маладзых курсаў.

Скарына А.А.,
выкладчык

ВЫКАРЫСТАННЕ НАЦЫЯНАЛЬНЫХ ТРАДЫЦЫЙ У ПРАЦЭСЕ ДАЛУЧЭННЯ ДЗЯЦЕЙ ДА КУЛЬТУРНАЙ СПАДЧЫНЫ

Узмацненне грамадскага інтарэсу да гістарычнага вопыту і каштоўнасцей культуры мінулага сведчыць аб глыбокіх сацыяльных зменах, якія адбываюцца ва ўсім свеце ў апошнія дзесяцігоддзі. Сама патрэбнасць у засваенні спадчыны і асабістая выбіральнасць успрыняцця каштоўнасцей культуры фарміруюцца на аснове індывідуальнага сацыяльнага вопыту і таму знаходзяць сабе тлумачэнне не толькі ў асаблівасцях гэрэтычнага мыслення, але і сацыяльнай псіхалогіі суб'екта. Значыць, псіхалогію суб'екта можна фарміраваць. З аднаго боку, механізм фарміравання асобы першаначаткова закладзены ў прыродзе культурна-гістарычных традыцый. З другога, сацыялізацыя чалавека садзейнічаюць і невядо-

мыя сувязі, сутыкненні яго з разнастайнымі працягненнямі культурнай спадчыны, якія нават самі па сабе ўключаюцца ў сферу фарміравання духоўнага патэнцыялу. Але найбольш прадуктыўным сродкам фарміравання духоўнага патэнцыялу з'яўляецца непадсярэдня перадача сацыяльнага вопыту ад старэйшых пакаленняў маладым пры песным кантакце ў паўсядзённым жыцці. Сучасныя сувязі бацькоў і дзяцей па прычыне занятасці прафесійнай дзейнасцю першых носяць спынтаны і бессістэмны характар, асабліва ў сферы мастацкіх інтарэсаў. Сёння сям'я страціла ролю лідэра ў сацыялізацыі падростаючага пакалення.

Падтрыманню сацыяльнага статусу дзяцінства ў грамадстве, развіццю яго інтарэсаў, адаптацыі да змяненняў у свеце, узмацненню гістарычнай свядомасці, далучэнню да традыцый народнай культуры могуць садзейнічаць цэнтры сацыяльна-культурнага абслугоўвання, напрыклад цэнтры народнай культуры, нацыянальныя культурныя цэнтры. Яны могуць выконваць пэўныя функцыянальныя задачы, з'яўляюцца базай для дзейнасці рознага роду вучэбных цэнтраў і груп па інтарэсах, ствараюць умовы для пасіўнага і актыўнага адпачынку дзяцей і інш. У іх можа ажыццяўляцца вывучэнне нацыянальнай культуры (ад выяўлення і вывучэння гістарычнай спадчыны свайго народа да стварэння ўмоў для распаўсюджвання прыдбанных ведаў у выглядзе кансультацый, семінараў, канцэртаў, свят і фестываляў, арганізацыі калектываў народнай творчасці).

Вялікае выхавальнае і прапагандысцкае значэнне мела адкрыццё ў розных рэгіёнах краіны фальклорна-эпиграфічных музеяў пад адкрытым небам, дзе магчыма ўзнавіць не толькі архітэктурныя набудовы традыцыйнага ўкладу жыццядзейнасці нашых продкаў, але і іх «культурную атмасферу»: фальклорныя аўтэнтычныя песні, танцы, гульні, абрады. Арганізацыя такіх канцэртных выступленняў дзяцей разам з дарослымі з'явілася б своеасаблівай справаздачай дзяцей аб сваёй пошукавай краязнаўчай дзейнасці, прапагандай нацыянальнай культуры і яркім прыкладам для пераймання. Усё гэта служыла б паспяховаму ўключэнню «класічных» нацыянальных каштоўнасцей у кантэкст сучасных культурных працэсаў.

Пархамовіч Т.А.,
аспірантка

НЕКАТОРЫЯ ПРАБЛЕМЫ ЭТНАПСІХАЛАГІЧНАГА АНАЛІЗУ НАЦЫЯНАЛЬНАЙ САМАСВЯДОМАСЦІ БЕЛАРУСАЎ

Час сённяшні -- гэта час новага адраджэння для беларускага этнасу.

Гістарычны лёс беларусаў быў нялёгкім і супярэчлівым, але ж і паняцце «беларусь» было не заўсёды